

הגזול עצים פרק תשיעי בבא קמא

צה.

עין משפט
נר מצוה

(א) ליעל סו: גיטין נה.
 (ב) פדיון פ"ו מ"ט"ז, (ג) כ"מ
 גו: ע"ש; (ד) י"ג פ"ס' ע"ו
 ז. ד"ה ר"מ"ח, (ז) לקמן טו:
 ב"מ ק: (ח) וסוה: ל: ג"ל,
 (ט) לקמן ק: וי"ג, (י) ג"י
 כ"ט, (יא) שם וי"ג קט"ז,
 (יב) ר"ל כהנה, (יג) כהנא
 (יד) ר"ל וי"ג קט"ז, (ט"ז)
 למתני בדף צ"ג, (ט"ח) ע"ד
 לע"פ.

גזילה קיימת. חייב להחזירה: והא אכנס גזילה קיימת הוא. ועליו נשנית תקנה שצמיו רבי שלח להחזירו: ועל המריש. במסכת גיטין. מריש קורה: משום פסידא דזריה שזיה רבנן כדליסא. ומיהו דמי זעיל להדורי האילי וגזילה קיימת בצריה: משגם אופס והא גיווסיה (א) כל מה שנטול ממנה ומה

השפזחה: גזילה חורס זעיניה. כמות שהיא עכשיו ריקנית יחזירנה והדר משלם דמי גזיות ועובר כמו שהיה בשעת הגזילה ולא שצח הגזיה שהשפזחה אכלו ולא שצח הולך ללא קנים רבי יהודה אצל דמים ששעטת הגזילה משלם לזכר למאן דלמיר כל הגזונים כליר משעטת הגזילה יולמו: רואים אופס כלילו היא שומא אלוו כנסף. משעטת הגזילה ומשלם דמים כשעת הגזילה. ולקמן (ע"ז) מפרש צמיי פליגי ר' יהודה ור"ש: קנסא קנים. שלח יהא חוטא נכסר מינה. להיכא דלח השפזחה אלל כחשה אי אמרת טעמא משום דשינוי במקומו עומד כחשה נמי הדר כדליתא השתא ואי טעמא משום קנס' הוא ושינוי קני משלם כדמעיקר' (י) היכא דליכא קנסא הי"נ איכא שינוי ומשלם כמעיקר(א): והוקיעה: דלשנתוי לגריעותא והיינו כחשה: עבדים אומר לו הרי שלך לפניך. דעבדא כמקרקעי דמי וקרקע הדרא זעינה ואינה נגולת לקנות לגזילן כדמעיקר(א) ואע"פ דמהשתא שוי טפי לגריכס אמר אדום: והכא קנסא קא קנים. צמתי' וצנצנע דלאו גזילן הוא ולא חוטא הוא לא קנים דהא שוגג הוא: מדאפיך רב לקמן כפרקין (דף טו:): בשוגג כגון לוקא שלקח מזולין והשפזחה ולא ידע שהיא גזולה: מן המחוררין. מנכסיס בני חורין ולא מנכסיס משועבדים: פירות ושבח פירות. מן המסכת

גיטין (דף מ"ח): איין מויליין לאכילת פירות ולשבח קרקעות מנכסיס משועבדים מפני תקון העולם הפסק לקוחות. אכילת פירות ושבח קרקעו' מפרש לכו זניסי אחוזין (ב"ב ד' י:): גט חוב. שטר חוב: שאין זו אחריות. שלח שעבד לו לוח בשעת הלואה. ולא נכסיו ולא כחז לו כל נכסי אחרתין לך לפרוע מלוה זה: לאו טעום סופר הוא. ואינו גובה מנכסי משועבדים ולא אמריין אין לך אדם המלוה מעותיו בלא שעבוד נכסי לוח והסופר טעה ולא כחז זו אחריות אלל דאק' ואלוין בתר שטר: רבי דוקא. זניסי אחוזין (ע"ד יב:) מלך שטרי חוב אין בהן אחריות נכסיס יחזיר לפי שאין צ"ד נפרעין מהן: כשהוא גובה. הלוקח חזר על הגזילן שהגזיל בלא ונטול שהיה כמות שהוא והלוקח חזר על הגזילן שמכרה לו באחריות: גובה

הגהות הגר"א

[א] ה"ו' ד"ה משלם ס' לגזילן (כ"ט) על קול ערב מיכה (לגזולין). י"ג לנגזל כ"ל: דלח כדל"ש: [ב] ר"ה מלך כ"י ואל"מ כ"י. י"ג אצל הרמב"ם יוחא ד"ל דוקא נלמד יחוש לריי וקרקע אין לה יחוש דריי ק"ל דשטרי איו קונה סלן מכתיב ק"ב ז ח"ש מ"ש לזכע כ"י ואלו שטימיו (ושנכריים) סימן ש"ד ס"ק פ"א: [ג] ר"ה דלח כ"י אצל לנמיר ס"י. י"ג אצל הר"ף והרמב"ם מפרשים הל' בשבחא דממילא ויחא דקתם שצח משמע כל השבח ולכן לא פריך לריי משום דלמדייה לא קני אלל נלמד יחוש בשבחא דממילא כ"י:

דפליגי אי ש לו שצח אס לאו היינו ע"כ שצח היתר על היצאה לדיעה למה לא יטול מן הנגזל מי גרע מיוירד צדה חזירו שלח צרשות ועוד דעדיפא מיניה משניין צפ' מי שמת (ב"ב דף ק"א:) מלי שצח חזי שצח ומיהו המקשה ודאי ס"ד דטריף כל השצח אף שכנגד היצאה ולפי שבתר הא דלתינא צפ"ק דצ"נו (דף טו.) אס השצח יותר על היצאה נטול השצח מצעל הקרקע והיצאה מצ"ח ולוקמיין בגזול וגזול ללא אחיא כ"י מאיר דלרי"מ אפי' יציאה מנוגל לית ליה משום דקנים אי"נ יש לחלק דהתם איירי בלא ידע שהיא גזולה דששוגג כי האי לא קנים: דילמא

באן בגזילה קיימת. מינה רועים מלי גזלה קיימת איכא וי"ל דאיירי צרועה בהמה של אחרים וגנב מהן גזיה וחלז ולאו משום דחשוד להרעות צדות של אחרים לכיון שאין הבהמה שלו אין אדם חוטא ולא לו כדלמד צפרק קמא דצנא מליעא (דף ה:):

משלם דמי פרה העומדת לייצור. (ה) וכל שצח שמשעת גזלה עד שחלו ואו לגזילן: **חמשה** גובה מן המחוררים. אע"ג דתנא מנינא תנא ושייר הך דמנן דהנימקין (גיטין דף מ"ח: ושם נ:): אין מויליין למוון האשה והצנות מנכסיס משועבדים מפני מיקון העולם והתם נמי שייר המקבל עליו לזון בן אשתו וצח אשתו וגט חוב שאין צו אחריות ומכא קשה לשמואל דלמד צפ"ק דצ"מ (דף י"ג.) חומר היה ר"מ שטר חוב שאין צו אחריות נכסיס אין גובה לא מנכסיס משועבדים ולא מצני חורין והכא משמע דגמי מצני חורין ומיהו בלאו הכי אימות צ שמואל התם מצרייתא אחריתי ויש לדחות דשמואל הוה מפרש שאין צו אחריות היינו שמואל שלח קבל עליו אחריות והא דמוקי לה הכל כר"מ משום דלא לזכור לה כותיה אמאי:

באן שמעת ליה דאמר אחריות

צ"א מעות סופר בו, ואל"מ [ב] בלאו האי טעמא הי"מ למפרך מאן שמעת ליה דקנים ר"מ וש"מ דששוגג קנים ואו לא הוה לרין לאתויי צרייתא אלל ממני דהנימקין (גיטין דף מ"ח: ושם נ:): דלין מויליין לאכילת פירות וי"ל דמכח זה לא הי"מ לאוכוחי דלתיא כר"מ דהא רבי יהודה נמי מליין למימד דקנים לרב זכיר דלמד לרבי יהודה שצח שעל גבי הגזילה היו דנגזל אע"ג דששעתי ע"י כגון נטענה או נתעברה אלל גזילן והאי שצח שהשפזח הלוקח היינו נמי שצח שעל גבי הגזילה ויקנוס צו ר' יהודה כמו כהיא דלקמן (ע"ב) לרב זכיר ואע"ג דכי נוקי לה נמי כרבי יהודה אכתי מצי לאוכוחי דהשתא ר' יהודה דלא קנים ליה כולי האי קנים שצח זה ע"ג קרקע ר"מ דקנים טפי ליה לאוכוחי מר' מאיר גופיה ר"י:

דארתא בע"א ארעא ושק"א ארעא

קנים. הי"מ לשנויי דשצח היתר על היצאה מיירי דההוא לא הוה קנס לכיון דקרקע אין נגולת צרשותיה ואפילו לשמואל דלמד צפ"ק דצ"מ (דף י: ושם ו) דלוקח מנוגל לית ליה שצחא איכא לאוקמי כגון שקנו מידו כדלמד התם אלל דצללו הכי משני שפיר [ג] אצל ליכא למימד דסתם שצח משמע הכל צין כנגד היצאה צין מה שיתר על היצאה דהא התם גבי פלוגתא דרב ושמואל צמוכר שהיה לחזירו ונמלאת שאינה שלו

לחזקת (כתובות י"ב.) והמקבל עליו לזון בן אשתו וצח אשתו. לפי שאין לקינן ואין מניסי, והא דמנן כהנשא (כתובות ק"א:) והיא מותת מנכסיס משועבדין מפני שהיא כפולה לנא, מידו, דסתם קין לנתיבה עומד (שם י"ב.)

על המריש. קורה, ותקנות קתשיז ואילן מנסת גיטין (ע"ד) ב"מ נגזל (גיטין נ"ה.) מפני תקנת השבים. שחם אמה מזכיר לקפקעי צריות ולהחזיר מריש עצמו וימעט מלשעות משוזה (שם).

על המריש. קורה, ותקנות קתשיז ואילן מנסת גיטין (ע"ד) ב"מ נגזל (גיטין נ"ה.) מפני תקנת השבים. שחם אמה מזכיר לקפקעי צריות ולהחזיר מריש עצמו וימעט מלשעות משוזה (שם).

מוסף רש"י

על המריש. קורה, ותקנות קתשיז ואילן מנסת גיטין (ע"ד) ב"מ נגזל (גיטין נ"ה.) מפני תקנת השבים. שחם אמה מזכיר לקפקעי צריות ולהחזיר מריש עצמו וימעט מלשעות משוזה (שם).

על המריש. קורה, ותקנות קתשיז ואילן מנסת גיטין (ע"ד) ב"מ נגזל (גיטין נ"ה.) מפני תקנת השבים. שחם אמה מזכיר לקפקעי צריות ולהחזיר מריש עצמו וימעט מלשעות משוזה (שם).

על המריש. קורה, ותקנות קתשיז ואילן מנסת גיטין (ע"ד) ב"מ נגזל (גיטין נ"ה.) מפני תקנת השבים. שחם אמה מזכיר לקפקעי צריות ולהחזיר מריש עצמו וימעט מלשעות משוזה (שם).

על המריש. קורה, ותקנות קתשיז ואילן מנסת גיטין (ע"ד) ב"מ נגזל (גיטין נ"ה.) מפני תקנת השבים. שחם אמה מזכיר לקפקעי צריות ולהחזיר מריש עצמו וימעט מלשעות משוזה (שם).

על המריש. קורה, ותקנות קתשיז ואילן מנסת גיטין (ע"ד) ב"מ נגזל (גיטין נ"ה.) מפני תקנת השבים. שחם אמה מזכיר לקפקעי צריות ולהחזיר מריש עצמו וימעט מלשעות משוזה (שם).

על המריש. קורה, ותקנות קתשיז ואילן מנסת גיטין (ע"ד) ב"מ נגזל (גיטין נ"ה.) מפני תקנת השבים. שחם אמה מזכיר לקפקעי צריות ולהחזיר מריש עצמו וימעט מלשעות משוזה (שם).

על המריש. קורה, ותקנות קתשיז ואילן מנסת גיטין (ע"ד) ב"מ נגזל (גיטין נ"ה.) מפני תקנת השבים. שחם אמה מזכיר לקפקעי צריות ולהחזיר מריש עצמו וימעט מלשעות משוזה (שם).

על המריש. קורה, ותקנות קתשיז ואילן מנסת גיטין (ע"ד) ב"מ נגזל (גיטין נ"ה.) מפני תקנת השבים. שחם אמה מזכיר לקפקעי צריות ולהחזיר מריש עצמו וימעט מלשעות משוזה (שם).

על המריש. קורה, ותקנות קתשיז ואילן מנסת גיטין (ע"ד) ב"מ נגזל (גיטין נ"ה.) מפני תקנת השבים. שחם אמה מזכיר לקפקעי צריות ולהחזיר מריש עצמו וימעט מלשעות משוזה (שם).

על המריש. קורה, ותקנות קתשיז ואילן מנסת גיטין (ע"ד) ב"מ נגזל (גיטין נ"ה.) מפני תקנת השבים. שחם אמה מזכיר לקפקעי צריות ולהחזיר מריש עצמו וימעט מלשעות משוזה (שם).

על המריש. קורה, ותקנות קתשיז ואילן מנסת גיטין (ע"ד) ב"מ נגזל (גיטין נ"ה.) מפני תקנת השבים. שחם אמה מזכיר לקפקעי צריות ולהחזיר מריש עצמו וימעט מלשעות משוזה (שם).

על המריש. קורה, ותקנות קתשיז ואילן מנסת גיטין (ע"ד) ב"מ נגזל (גיטין נ"ה.) מפני תקנת השבים. שחם אמה מזכיר לקפקעי צריות ולהחזיר מריש עצמו וימעט מלשעות משוזה (שם).

על המריש. קורה, ותקנות קתשיז ואילן מנסת גיטין (ע"ד) ב"מ נגזל (גיטין נ"ה.) מפני תקנת השבים. שחם אמה מזכיר לקפקעי צריות ולהחזיר מריש עצמו וימעט מלשעות משוזה (שם).

על המריש. קורה, ותקנות קתשיז ואילן מנסת גיטין (ע"ד) ב"מ נגזל (גיטין נ"ה.) מפני תקנת השבים. שחם אמה מזכיר לקפקעי צריות ולהחזיר מריש עצמו וימעט מלשעות משוזה (שם).

בא א מיי פ"ט מהל'
גולה ואברהם ה' ו
וע"ש וסגנון עשין עג
טוש"ע ח"מ סימן שע"ג
ק"א ובהג"ה:
בב ב ג ד מיי פ"ט מהל'
גולה ואברהם ה' ו
סגנון עשין עג טוש"ע ח"מ
סי' טסק סעי' ג וסעי' ז:
בג ה מיי פ"ג מהל'
נחלת ה' ד סגנון
עשין לו טוש"ע ח"מ סי'
רעה סעיף ו:
בד ו מיי פ"ח מהל'
מנה וזה ה' ז
וע"ש סגנון עשין ד טוש"ע
ח"מ סי' קטו סעיף ה'
בה ז מיי שם הלכה א'
טוש"ע שם סעי' א':

מוסף רש"י

ומעלין אותן. מן
הקרקע בדמים. ולא שקלי
באריע' גופיה (ב"מ ק"ג).
בכור לפשוט. בכור
ופשוט שהשניו קרקע
קודם שחלקו. וק"ל (ב"ב
קכד). שאין הכור נוטל
פי שנים בשעת שהשניו
נכסיו לאחר מיתת אביהו,
דהוה ליה רחא ואין הכור
נוטל הנכסיהו ברחא. דכמי
בכל אשר ינאלו לו. וכש
באין לחלק נוטל בכור
פי שנים בקרקע שהיא
ועלת לפשוט רביע שהיא
וגו' וכן בשעת שחלקו
מלוקן של זה (ש"ס). ובעל
חוב ללוקח. בעל חוב
שקדם שטר הלאחז לפטר
מנהק של לקוחות, טורפה
מן עט מה שהשניו
ועל שכן נהג ונתן דמים,
ועממ' דכיליהו משום
דמעיקרא אריע' דרייה
הוא ואין לנו לכופ' לנטר
למן קרקע שלו בשביל
השנה אם יש בידו משום,
ולקמן מוקי לה בקרקע
שנשטת לו אפוקיו (ש"ס).
בעל חוב גובה את
השבח. בעל חוב שהיה
לכרוז ועומד ומכר ליה
טורף בעל חוב הגוף
והשנה (בכורות ב). וכל
הקרקע טורף מיד הלוקח
כמו שהיא משמנת ע"י
הלוקח (ב"מ ד). בשבח
המגיע לכתפים. לריבין
לקרקע דבר מוטע, דליל
אין לריבין לקרקע הוה ליה
פירות ולא מוקי בשעת
ועל חוב גובה השבח ולא
פירות ממנוין (ש"ס ק"ג).
והא מעשים בכל יום.
דיני טורפי מהק באין לפני
שמואל וגי' לבעל חוב כל
השנה עם הקרקע ואפילו
מוגיע למתפס כל זמן
שצריכין לקרקע (ש"ס ק"ד).

צה:

די'בא בלוקח ת"ח דידע. וא"ת ואמאי גובה שנה מנכסים בני
חורין דבפ"ק דב"מ (דף טו:). אפילו גובה שנה מנכסים בני
שלו ולקחה אם מעות מתנה או פקדון אבל לכ"ע אין לו שנה
וי"ל דהתם שלא בלוקח והכל בלוקח דבאחריות לא שייך
למימר לא מתנה ולא פקדון:
בשבח שעל גבי גי' א"ה קמפלגני
דרבי יהודה סבר דנגול'
הוי. אבל שנה של ע"ג גזילה הוי
דגולן או משום דהוי שינוי גמור או
משום תקנת השנים ואם גול עינים
ועשאו כלים או אפי' נכסים ועשאו
כלים דהוי שינוי דהדר שמא מודה
ר' יהודה דמשלם כשעת הגזילה
אף על גב דהוי שנה שע"ג הגזילה
דכיון דטרח צהאי שינוי שייך ביה
תקנת השנים ואף על גב דגבי נתן
לכבוע לו אדום וכבוע שחור קאמר
רבי יהודה לאם השבח יתר על
הגזילה כו' התם ללא נחת במורת
גזילה לא שייך תקנת השנים וכן
ל"ל לרב פפא ע"כ דאמר לרבי
יהודה שנה שעל גבי גזילה דגולן
הוי דהיינו משום תקנת השנים
דלא ס"ל צהאי' ללכבוע לו אדום
שינוי לא קני ובהיא לא שייך תקנת
השנים כדפי' וא' והשתא הוי סברא
הפוכה דר' יהודה מדר"מ דכבוע
לר"מ שינוי קונה וגולן אין קונה
משום דקניס ולרבי יהודה כבוע
שינוי לא קני וגולן קני משום
תקנת השנים ור"ת מפרש דאין אנו
כריכים לר' יהודה טעמא דתקנת
השנים אלא סברא דר"מ שינוי קונה
ולרב זבד שנה של ע"ג גזילה
ללא הדר' הוי דגולן אבל שנה
שע"ג גזילה דשינוי דהדר הוא ולא
קני הוי דנגול ולרב פפא אפי' דע"ג
גזילה דשינוי דהדר הוא קני והוי
דגולן והא ללא קני כבוע לפי שאין
מתכוין לקנותו וכן נראה ללא כריכי
השתא ללוקחא ר"י ככ"ש וא"ש נמי
ללא חשיב ר' יהודה לעיל (דף טג:).
צדידי הני תנאי דכריכי שינוי אין קונה
כי הכי דחשיב ר"ש דכבוע:

הגזול עצים פרק תשיעי בבא קמא

גובה את הקרן מנכסים משועבדים ואת
השבח מנכסים בני חורין דאתא בעל ארעא
ושקיל (ט) ארעייה ושבחיה מאי לאו בעם הארץ
דלא ידע דקרקע נגזלת או אינה נגזלת ואפי'
הכי קאתי בעל קרקע ושקיל לארעא ושבחיה
ושמע מינה בשוגג נמי קניס אמרי' אלא בלוקח
תלמיד חכם וידע הא שמע (ז) לצבוע לו אדום
וצבעו שחור שחור וצבעו אדום ר' מאיר
אומר גותן לו דמי צמרו דמי צמרו אין דמי
צמרו ושבוהו לא ואי סלקא דעתך בשוגג
נמי קניס דמי צמרו ושבוהו בעי למיתבא ליה
אלא לאו ש"מ במזיד קניס בשוגג לא קניס
ש"מ: רבי יהודה אומר גזילה חוזרת בעיניה
ר"ש אומר רואין אותה כאילו היא שומא
אצלו בכסף (ט) מאי בינייהו אמר רב זבד
בשבח שעל גבי גזילה קמפלגני ר' יהודה
סבר דנגול' הוי ור"ש סבר דגולן הוי רב פפא
אמר דכ"ע בשבח שעל גבי גזילה דגולן
הוי והכא למחצה לשליש ולרביע קמפלגני
רבי יהודה סבר שבח שעל גבי גזילה
יכוליה דגולן הוי ורבי שמעון סבר למחצה
לשליש ולרביע הוא דשקיל גולן תנן (ג) גול'
פרה ונתעברה אצלו וילדה רחל ונטענה
אצלו וגזזה משלם כשעת הגזילה ילדה אין
לא ילדה הדרא בעינא בשלמא לרב זבד
דאמר שבח שעל גבי גזילה דנגול' הוי לר'
יהודה הא מני רבי יהודה היא אלא לרב פפא
דאמר דגולן הוי הא מני לא רבי יהודה ולא
ר"ש אמר לך רב פפא הוא הדין דאפילו לא
ילדה נמי כשעת הגזילה הוא דמשלם והא
דקתני ילדה אידי דנסיב רישא ילדה נסיב
סיפא נמי ילדה תניא כוותיה דרב פפא ר'
שמעון אומר רואין אותה כאילו היא שומא
אצלו בכסף למחצה לשליש ולרביע אמר רב
אשי כי היוינן בי רב כהנא איבעיא לן לר'
שמעון דאמר למחצה לשליש ולרביע הוא
דשקיל גולן כי מסלקינן ליה בדמי מסלקינן
ליה או דלימא מבשרא שקול ופשטנא מהא
דאמר רב נחמן אמר שמואל שלשה שמין
להן השבח ומעלין אותן בדמים ואילו הן בכור
לפשוט ובעל חוב ללוקח ובעל חוב ליתומים
אמר ליה רבינא לרב אשי מי אמר שמואל
בעל חוב ללוקח יהיב ליה שבח (ז) והאמר
שמואל ובעל חוב גובה את השבח א"ל לא
קשיא כאן בשבח המגיע לכתפים וכאן
בשבח שאין מגיע לכתפים אמר ליה
(ז) והא מעשים בכל יום וקא מגבי שמואל אפי'
שבח המגיע לכתפים אמר ליה לא קשיא
הא

גובה מנכסים משועבדים

שהוא קדם והוא כמלוה בשטר שהרי
כתב לו בשטר המכירה שאם יטרפה ממנו יחזור ויגבה מנכסיו:
קניס. ולהדר שנה לנגול: כבוע שוגג חשיב ליה דארכא אינשי
טובא ללא ידעי דאסור לשנות בצדור של בעל הבית: **בשבח** **שעל**
גבי גזילה. כגון שהשביחה אצלו
ועדיין לא נטלה הימנו כגון (ט) ריקנית
ונתעברה או טעונה גזיה: **דרבי**
יהודה סבר דנגול' הוי. והכי קאמר
רבי יהודה גולה חוזרת בעיניה
לבעליה צין לשבח צין לגרעי' כמו
שהיא בשעת תביעה דב"ד היא
חוזרת והיא דגרעה כגון גזיה
וילדה משלם פחתה ודלי' דהדר
קבוע ליה נגול דמי גזיה ועובר
שגול ממנו ופליגא אדר' מאיר דאמר
כוליה שבחא יחיב ליה ואע"ג דקנה
גזיה וולד דשינוי חייבא ליה כמלאך
דכוליה שבחא אכתי עלה כמי שלא
נגזיה ומשלם כולה משום קנסא
וקאמר ליה רבי יהודה דליתא השבח
הדר' ואי הדר מבוע נמי מינייה גזיה
וולד יחיב ליה דמי דמעיקר' דקנה גזיה
עליה חוזרת כמות שהיא ואתא ר"ש
למימר אפילו שבחא עליה נוטלו
גולן דשינוי קונה ולא יסלם אלא
דמים ראשונים כאילו היא שומא
אצלו בכסף: **דכ"ע** שנה גזילה דגולן
הוי. ובעיניה דקאמר ר' יהודה
כדמעיקרא קאמר: **למחצה** **לשליש**
כו'. דכך נהגה המדינה למקבלי
צדמות להשביחן לזמן גדול כזה:
לא ר' יהודה ולא ר"ש. וכ"ש דכ"ע
לא מתוקמא דקתני רישא גול פרה
מעוברת וילדה רחל טעונה וגזיה
משלם דמי פרה העומדת לילד כו'
ולר"מ משלם גזיות וולדות כדששתא:
אידי **דנסב** רישא ילדה. לשמועין
ללא משלם גזיות וולדות כדששתא
אלא דמי פרה העומדת לילד נקט
נמי סיפא ילדה: **כבור** **לפשוט**.
שהשניו את הנכסים קודם חלוקה
ובשעת חלוקה נוטל הכור פי שנים
בקרקעות ררי' להחזיר לפשוט רביע
השבח של חלק בכורה במעות שאין
לו ליטול פי שנים צמה שהשבח
זו ואם השניו צ"כ זו כשנטל זה
פי שנים בקרקע נוטל מן השבח זה
וזוים ררי' להחזיר לו צ' זוים ומעלה
לו דמיים ואין נותן לו מן הקרקע
אלא אם רצה מסלקו דמיים ונותן
לו שני זוים ואין יכול לומר לו
הפשוט מן לי קרקע כזה שזה צ'
זוים: **ועל** **חוב** ללוקח. צ"ח הטורף
לקוחות בשביל חוב שיש לו על
המוכר אין לו כח צמה שהשבח
לוקח ומסלקו צ"ח דמיים ונותן לו
דמי שבוהו ואין נותן לו קרקע דשיעור
שבוהו: **וצ"ח** **ליתומים**. צ"ח שיעור
לנכסי יתומים בשביל חוב צדיקה
אין לו צמה שהשניו נכסים לאחר

מסורת הש"ס

(א) לקמן ק: וש"ג.
(ב) גרי"ף ובה"ש ארעא
נחלי קמפלגני. א לעיל
ג: (ד) צ"ח ק: (ה) צ"ח
ד: טו. וק: בצורות ג: ג:
(ו) נסויה מדי. כמדות סח:
ז: צ"ח טו: ק: צ"ח
ח: קפג: (י) צ"ח א: ופשוט,
(יא) ע"י מ"ש על הגליון
מס' יצימות ג: ד"ה
למעטין.

הגהות הב"ח

(א) גב' ארעא ושבחא
כו' נא ארעא ושבחא כו'
למיתב ליה: (ב) רש"י
ד"ה בשבח כו' כגון
שגולה ריקנית כ"ל:
(ג) תוס' פ"ח לר"ש כו'
דמנוייה שקיל עי'
בארשי' כתב הסיקר:

הגהות הגר"א

[א] הרה"ה בשבח כו'
והשתא הוי סברא כו'. ג"כ
אכל להנמי' טמא ואולי
לשטמיהו כ"ל:

רבינו חננאל

דקמא לן בעל חוב גובה
את השבח וכבר פירשונו
במקומו לפיכך לא
הארכנו במקום הזה. וכי
קתני עיקרו בפרק
המקבל שלשה שמין להן
במקומו ומעלין אותן
בדמין ואחר מהן בעל חוב
ללקוח בזמן שאינו נושה
בו אלא כשיעור דמי
השדה ושבחה. נוטל בעל
חוב השדה השבח
והלוקח. תניא כוותיה
דרי"ף ר' שמעון אומר
רואין אותה כאילו היא
שומא אצלו בכסף למחצה
לשליש ולרביע. פ"ח
דצ"ח והילכתא רוב פפא.
שלשה שמין להם השבח
ומעלין אותן בדמים. פי'
ר"ח ו"ל ואיפשטא דליכא
מאן דמעלין אותן בדמים
אלא אלו שלשה. שבח
המגיע למתפס. פי' מגיע
לכתפים כגון ענבים
והגיעו ליבצר ולשאם על
כתפיו.

מיתת צדיקה כלום ומעלה להן לשבחן דמיים ונותן מעות אם
ירצה: **גובה** **את** **השבח**. ואינו מחזיר ללוקח כלום: **המגיע**
לנכסים. כגון תצוה שגדלה כל צרכה נותנה ללוקח או דמיה:
לא
גבי הא דקאמר זיל הב ליה מתמרי דעל צדיקה דפריך לא יאה אל' צ"ח וכה"ג מי הוי שקיל אל' דחזו לצדיקה קאמינא סוף סוף כל
העומד ליגזו כגוזו דמי דלריכי לדיקלא קאמינא וי"ל דשבח המגיע לכתפים קורא דבר שסופו ליתלש ולישא בכתפים אפי' כגון פגין
או צוקר דלריכי לאריעא ור"ת מפרש דשבח המגיע לכתפים כגון דבר הצ' צטורח וצחוקת הצמים (צ"ג דף מז: ושם ד"ה שבה) מפורש:
הא